

QUO VADIS - BOSNO I HERCEGOVINO

(*Quo Vadis*, lat.: „Gdje ideš?“ / „Kuda ideš?“)

Prof. Hamdo Čamo

22. 02. 2010.

Quo Vadis, Bosno i Hercegovino

Bosna i Hercegovina je nekada i imala kvalitetne vladare, pa i političare koji će da je vode, da njenim građanima obezbijede kvalitetno življenje. Pretežno ipak, nije znala da se bavi ozbiljnije svojom politikom, da vlada i da upravlja sama sobom. Takva negativna odlika ima i duboke povijesne korjene, još od vremena Kulina bana, pa do novijih dana.

Na žalost, bez dobrog vladara ne može postajati država, a još manje sa lošim. Građani su ti, koji uređuju sebi državu i odlučuju o svojoj sreći ili nesreći.

U svojoj povijesti, ukoliko su postojali dobri političari, uklanjani su, ali to nikako nije razlog njihove trenutne neprisutnosti na sceni. Upravo zbog toga, više se pozvanima osjećaju mnogi drugi, što silom prilika u prvi plan gura vjerske vođe. Za neke od političara, s pravom se može reći, da su proglašeni stranačkim vođama, ne doživotno, ali sigurno dobrih zadnjih 15-20 godina. To je postalo nešto, kao dio političkog prokletstva i običaja našeg podneblja.

Danas, u nastavku svog kontinuiteta, Bosna i Hercegovina kao država, ima priliku, konačno da ostvari svoje ciljeve, da ponudi kvalitetan život svima u zajednici, a Bošnjaci treba da su ponosni, što su konačno pronašli i postali svjesni sebe, uloge i svog značaja. Svi polažu velike nade, da se neće više dogoditi, da se dovodi u pitanje njihovo postojanje i opstanak u državi, u kojoj su većinski narod ili da im se uskrate ili negiraju njihova prava u bilo kom obliku, dolazila ona od bilo koje strane. Njeno negiranje, govore više o onima, koji je negiraju.

Što se tiče ustavnosti, ne bi smio da se zaboravi Ustav BiH koji nikada nije ukinut, koji je Dajtonom privremeno ‘zamrznut’. Nametanje ustavnih rješenja, od bilo koje strane nema osnove, pored postojećeg ustava i izražene volje drugih naroda, tako i Bošnjaka, nijedan drugi dokument ga ne bi smio zamijeniti u potpunosti. Samo na takav način svi građani, a posebno

Bošnjaci, treba da brane svoja prava, ako već 'drugi' brane svoja, a ona se postižu na bazi dogovora i jedinstva, nikako razjedinjenosti.

Šta nejedinstvenost donosi, pokazuje šest zadnjih decenija na Bliskom Istoku.

Ako je svaka država riješila svoj status, pa usput i nacionalni, zašto to ne bi mogla Bosna i Hercegovina? Analizom događaja iz nedavne prošlosti, nakon dugo vremena i po prvi put, međunarodna zajednica vlastitim planovima ,o podjeli međunarodno priznate Bosne i Hercegovine', priznaje i Bošnjake.

Vlastitim se ponašanjem građani/državljeni identifikuju sa domovinom ili državom u kojoj žive. U Bosni i Hercegovini se javlja paradoks, da njeni državljani/građani, kojima je ustavom zagarantovana kosntitutivnost – odbijaju istu, javno izjavljuju, uzgred budi rečeno, kao i njihovi politički predstavnici, da Bosnu i Hercegovinu ne priznaju kao svoju domovinu, već se osjećaju državljanima susjednih država?! U mnogim drugim primjerima, tako izražen oblik ponašanja nije zabilježen. Takvo ponašanje je iznenađujuće, izaziva nevjericu, pa i zaprepašćenje. Za mnoge je Bosna i Hercegovina, njihovo nužno zlo.

Bošnjaci se, kao mnogobrojniji narod, većinski jedini poistovjećuju i identifikuju sa svojom državom, Bosnom i Hercegovinom, za razliku od drugih, koji još naglašavaju da je Republika Bosna i Hercegovina, ovakva kakava jeste, čak i neodrživa?! Neodrživost BiH pokušava se opravdati suprostavljanjem i u donošenju političkih odluka, zbog čega i dolazi do paradoksa, država ne može funkcionisati.

Takvo ponašanje sigurno nema svoju zakonsku podlogu, a postalo je izraženije tokom agresije na BiH, gdje se poistovjećivanje sa susjednim državama, Hrvatskom i Srbijom, kao svojim matičnim državama, nastavilo sve do danas. Sebe u Bosni i Hercegovini vide i doživljavaju više kao strance ili u najboljem slučaju kao dijasporu tih susjednih država. Svakako, nimalo nije lako živjeti u državi koju čovjek ne voli.

Nemogućnost identifikacije sa državom, kao što pokazuju određeni trendovi, dovode do intenzivnijeg iseljavanja u svoje, kako oni smatraju - ,matične/rezervne države', koje su se i zakonski obavezale da im pomognu.

Uostalom, dolazak i odlazak i sloboda kretanje, još je jedno od ustavnih prava građana.

Na žalost, zaboravlja se i osnovno načelo, da se ne bi smjelo postavljati pitanje, šta se nudi Srbima i Hrvatima u Bosni i Hercegovini, već šta Srbi i Hrvati nude Bosni i Hercegovini?

U Bosni i Hercegovini su zastupljena tri naroda u dva entiteta jednako onoliko, koliko se ti narodi u entitetima poistovjećuju sa zemljom koja bi trebalo, da im je domovina.

Kuda će i kojim putem krenuti Bosna i Hercegovina, uveliko ovisi od svih njenih naroda koji žive u njoj. Ona će uz pomoć drugih ili ne, postati zlatni kavez u kojem će mladost vječno prospirati krv ili će po uzoru na druge države, postati ostrvo procvata.

Bosna i Hercegovina je mala država i kao takva, ne bi bilo loše, da se ugleda na manje države.

Narod Bosne i Hercegovine treba da progleda i pogleda samo par primjera, kako se tipično agrarne zemalje pretvaraju u Hi-Teck zemlje visokog tehnološkog napretka. Uz puno znanja i puno volje, osjećaja za potomstvo, prirodu, zajednicu, državu, napredak.

Primjer Švicarske, koja od tipično agrarne zemlje postaje centar svjetskog bankarstva. Pored ,novca' kao najbolje robe, proizvodi i plasira u svijet svoje lijekove, čokoladu i satove. Broj stanovnika, 7.581.520 (Juli 2008).

Ništa drugačija nija mala monarhija Lihtenštajn, koja pored bankarstva širom svijeta izvozi alat. Najpoznatija firma Hilti. Broj stanovnika, 4.498 (Juli 2008). Nezaposlenost, nepoznata i leži, možda najviše 2%.

San Marino, država koja se pored svih teškoća iz svoje povijesti izborila da živi od turizma, a danas je jedna od rijetkih država članica Ujedinjenih nacija – bez dugova. Broj stanovnika, 31.538 (Sep. 2009).

Kneževina Monako, zapravo grad-država, čije stanovništvo nema poreza, svoja primanja ubire od turizma, kasina i poslova širom svijeta. Mjesto, gdje malo skuplji metar površine rado plaćaju bogati iz svijeta muzike i filma. Broj stanovnika, 32.796 (Juli 2008).

Kao što se vidi, neke od ovih država imaju manje stanovnika, od nekih gradova u Bosni i Hercegovini. Očigledno, mali broj stanovnika, ali jako pametnih, kao i vladara. Da li se treba ili ne treba na njih ugledati, pitanje je više nego suvišno?

Samo je dakle do toga, koga građani Bosne i Hercegovine žele da ih vodi, koliko sebe građani žele da ulože i ugrade u državu, kuda žele i kojim putem žele da krenu. Nije to niti tako mala građanska odgovornost. Ostalo sve ide samo od sebe.

U oktobru ove (2010) godine su u Bosni i Hercegovini izbori, pa – kud koji.

- Kraj -

Švicarska, 22. 02. 2010.
Prof. Hamdo Čamo